

ARCHITECTUUR

Een oase van smaak

Vijf jaar geleden heb ik heftig geprotesteerd tegen de voorgenomen sloop van de woningen aan de Compagnonsstraat en Dekemalaan. Ik noemde het cultuurvandalisme. Nu is het wonder geschied. De gemeente Heerenveen en de corporatie Accolade hebben het fraaie complexje niet alleen gespaard, maar zelfs zorgvuldig laten restaureren.

Het is niet mijn gewoonte om Heerenveen te complimenteren. Ze hebben daar in de afgelopen decennia te veel waardevols gesloopt. De genoemde tiental-

Ik noemde het cultuurvandalisme

len woningwetwoningen zouden vanwege de sanering van de Gedempte Molenwijk worden afgebroken. Maar juist dit buurtje was al sinds 1921 een oase van smaak in deze puinhoop. Ik weet niet wie de doorslag heeft gegeven voor het handhaven en juist de restauratie van deze woningen. Dat verdient een cultuurhistorische medaille.

Woningbouwvereniging Heerenveen-Schoterland gaf in 1919 de veelbelovende architect Andries Baart (1885-1969) opdracht om in het verlengde van de Herensloot een reeks van 36 volkswoningen te bouwen. Hij ontwierp geen eenduidige rijhuizen, maar gevarieerde woningtypen in een straat met verspringende rooilijnen. Op strategische plekken kwamen dubbele woningen met geveltoppen naar de straat en verder zijn er rijtjes met de kappen evenwijdig aan de straat. Er zijn allerlei expressieve details verwerkt, zoals alleraardigste luifels boven de deuren. Bovendien kreeg de

straat een tuindorpkarakter. De tuintjes waren omzoomd door ligusterhagen. Onder de vensters van de verdieping kwamen bloembakken op gemetselde consoles en tegen de gevels moesten klimmers komen: klimrozen, wingerd, klimop en clematis.

Geleidelijk zijn allerlei expressieve kwaliteiten van de woningen verdwenen. Vaak om praktische redenen. Mogelijk was dat ook de reden dat de gemeente en de corporatie zo makkelijk tot sloop besloten. Toch zijn er krachten geweest die voor de kentering hebben gezorgd, want ondanks alle aderslatingen was de oorspronkelijke kwaliteit nog wel te herkennen. Jelle de Jong Architecten kreeg opdracht om het restauratieplan te maken.

De woningen werden niet alleen verduurzaamd, ze kregen ook hun oorspronkelijke uiterlijk terug. De vensters hebben weer hun roedeverdeling. De banale deuren van glaspaneel zijn vervangen door deuren van het historisch model. De luifels zijn terug. De houten bekledingen van de geveltoppen werden verwijderd en de plastic hemelwaterafvoeren zijn vervangen door traditionele, van zink. Zelfs de bloembakken onder de verdiepingsvensters zijn weer terug. De voortuintjes hebben weer een begin van ligustersprietjes, maar de rest van het tuinstadgroen moet nog komen. Wat zou het mooi zijn als in de zomer de rode geraniums weer de bloembakken prijken. Zo kunnen bewoners reageren op deze prachtige restauratie. Beige en mosgroen schilderwerk fleurt het geheel op. Het idealistische woongenoeven van bijna een eeuw geleden spat er weer vanaf.
PETER KARSTKAREL